

ROBERT O'NEILL

HET BLOEDSTOLLLENDE
VERHAAL VAN DE MAN
DIE OSAMA BIN LADEN
DOODDE

OPERATOR

XANDER

WAARGEBEURD

OPMERKING VAN DE AUTEUR

De afgelopen veertig jaar heb ik veel gekregen waarvoor ik dankbaar moet zijn, waaronder de steun van twee grandioze ouders en het geschenk dat bestaat uit mijn bijzondere dochters. Maar het was als lid van SEAL Team ████ dat ik leerde hoe diepgaand vriendschappen kunnen zijn. Bij de ██████████-squadrons vond ik een mate van vertrouwen dat mijns inziens alles overtreft wat in de burgermaatschappij maar mogelijk is. Als je midden in een pikzwarte nacht aan de andere kant van de wereld op het punt staat een gebouw binnen te dringen dat vol zit met terroristen die met AK-47's bewapend zijn, dan heb je alleen je SEAL-brothers bij je – en niemand anders.

Ik heb lang geworsteld met het idee of ik dit boek over mijn vierhonderd missies als SEAL moest schrijven of niet. Ik wilde geen boek dat alleen maar over mij gaat. Als dat het enige verhaal was, zou ik het niet schrijven. Was ik in staat om de onvoorstelbare weigering om mijn SEAL-brothers in de steek te laten op papier vast te leggen? Kon ik beschrijven hoe het was om deel uit te maken van een team dat als één enkel organisme functioneert, geoefend dat als één man te doen door iets duizenden keren te herhalen? Kon ik uitleggen dat als één van ons ergens in slaagt, wij allemaal in dat succes delen?

Dat zijn de vragen waar ik 's nachts wakker van lag.

Als SEALS hun leven in de waagschaal stellen voor hun land, dan gebeurt dat soms in het verborgene, maar soms ook in de schijnwerpers van de media. En als dat laatste gebeurt, hebben de media het vaak bij het verkeerde eind. Het is nooit één specifieke SEAL die ervoor zorgt dat iemand die geïjzeld is geweest

naar zijn geliefden kan terugkeren. Het is nooit één specifieke SEAL die een stad van zijn folteraars bevrijdt. Het is nooit één specifieke SEAL die erin slaagt iemand vanachter de vijandelijke linies weg te halen. Het is nooit één specifieke SEAL die de slechterik doodt naar wie iedereen op zoek is.

Als het geweer afgaat, is het alsof we met z'n allen de trekker hebben overgehaald. Uiteindelijk besloot ik dit boek te schrijven om die waarheid aan de lezers over te brengen.

Er zijn mensen die vinden dat wat de SEALs doen in de schaduw dient te blijven. Maar tijdens mijn BUD/S-training werd ik als overenthousiaste jongeman juist gedreven door de boeken die ik over die ontzagwekkende militaire organisatie had gelezen. Mijn bescheiden hoop bestaat eruit dat meer dan een handvol jongemannen – én jonge vrouwen (uiteindelijk gáát het een keertje gebeuren!) – de *Operator* na lezing wegleggen met de hernieuwde vastbeslotenheid om al die razend moeilijke dingen te doen waardoor ze uiteindelijk het drietandembleem van de SEALs in ontvangst kunnen nemen. En ik hoop ook dat de rest van de mensen die dit boek lezen waardering zullen hebben voor het werk dat de SEALs overal ter wereld verrichten – jongemannen die ook nu bereid zijn alles op het spel te zetten om de veiligheid van ons land te garanderen.

Bij het vertellen van dit verhaal heb ik bij het reconstrueren van de woorden volledig op mijn geheugen vertrouwd – woorden van moed, frustratie, maar ook van ongehoord grove humor die ik in de loop van honderden missies heb opgevangen. Ik heb mijn uiterste best gedaan om de dialogen en de gebeurtenissen zo nauwkeurig mogelijk op papier te zetten, maar uiteraard ben ik zelf voor alle eventuele fouten verantwoordelijk. Om redenen die zowel met veiligheid als privacy te maken hebben zijn de volgende in dit boek voorkomende namen pseudoniemen: Kris, Nicole, Cole Sterling, Jonny Savio, Tracy Longmire, Matthew Parris, Mack, Eric Roth, Cruz, Leo, Ralph, Decker, Adam, Harp en Karen.

TIJDLIJN

10 APRIL 1976: Robert 'Rob' O'Neill wordt in Butte, Montana, geboren.

NAJAAR 1988: Rob schiet tijdens een jachtrip met zijn vader zijn eerste hert.

ZOMER 1995: Rob neemt dienst bij de Amerikaanse marine (United States Navy).

DECEMBER 1996: Rob sluit de BUD/s – 's werelds moeilijkste militaire training – met succes af.

ZOMER 1998: Rob maakt deel uit van SEAL Team Twee en wordt voor het eerst operationeel ingezet.

MAART 2004: Rob wordt ingedeeld bij de SEALS

JUNI 2005: Rob neemt deel aan de zoektocht naar de 'Lone Survivor', Marcus Luttrell.

JANUARI 2006: Rob schiet in Irak onder oorlogsomstandigheden zijn eerste tegenstander dood.

ZOMER 2008: Voor zijn inzet in Afghanistan wordt aan Rob zijn eerste Silver Star toegekend.

APRIL 2009: Rob maakt deel uit van het team dat kapitein Richard Phillips uit handen van Somalische piraten redt.

MEI 2011: Rob doodt de meest gezochte terrorist op aarde, Osama bin Laden.

AUGUSTUS 2012: Rob verlaat de Amerikaanse marine met eervol ontslag nadat hij aan meer dan vierhonderd gevechtsmissies heeft deelgenomen, waarvoor hij meer dan tweeënvijftig keer is onderscheiden.

1

Ik heb mijn loopbaan als Navy SEAL te danken aan een meisje. Ik ben wat dat betreft niet de eerste, en ik zal ook zeker niet de laatste zijn.

Ze was jonger dan ik, een brunette met het gezicht van een supermodel die prachtig kon dansen, en – dat was de sleutel tot mijn hart – die snel de humor ergens van inzag. De allereerste keer dat ik probeerde haar te kussen deed ik mijn ogen net iets te vlug dicht en hoorde ik haar zeggen: ‘Eh, wat doe je nou?’

‘Ik ga je een kus geven.’

‘Dat gebeurt pas als je me een keertje mee uit hebt gevraagd,’ zei ze.

‘Heb je zin om morgen met me mee uit te gaan?’

‘Kom me om zeven uur dan maar ophalen,’ zei ze, en ze gaf me een aanzienlijk inniger zoen dan ik had verdiend en ging naar huis.

De volgende avond stond ik precies om zeven uur bij haar op de stoep en reed met haar, big spender die ik kan zijn, naar Taco Bell. Daar werkte ze een grote portie Nacho’s Bellegrande en drie zachte Taco’s Supreme naar binnen.

Grandioze meid, perfect figuurtje en met de eetlust van een houthakker. Ik wist nog helemaal niets van het leven, maar ik had het gevoel dat ik verliefd was.

Toen ik in Butte, Montana, mijn middelbareschooldiploma haalde – aan dezelfde *high school* waarop mijn opa en mijn vader hadden gezeten – en aan mijn studie aan Montana Tech begon, het plaatselijke *college*, zat dat meisje nog steeds in de derde klas van de middelbare school. Maar als je op college zit, ga je niet uit

met een meisje dat nog op high school zit – dat doe je gewoon niet. Dus bleef ik bij haar uit de buurt, maar ik moest onwillekeurig toch steeds aan haar denken. Zij ging rustig door met de dingen die ze op high school nu eenmaal hoorde te doen: uitgaan met jongens en dansen, allemaal zaken die ze maar beter kon blijven doen. Maar ik wilde van twee walletjes eten: lol trappen en haar toch min of meer aan me binden. Wekenlang zat ik chagrijnig te kniezen, maar op een gegeven moment knapte er iets bij me toen ik hoorde dat ze de hele dag in het gezelschap had doorgebracht van een jongen die bij haar op high school zat. Nadat ik een stuk of wat glazen drank achterover had geslagen ging ik naar haar huis omdat ik wilde weten wat er allemaal aan de hand was, om me daar eenmaal aangekomen prompt volslagen belachelijk te maken.

Haar vader, een enorme Italiaan met zwart haar, een flinke snor en een hoekige kaak, stond in Butte bekend om zijn nogal ruige aanpak. Hij had een bedrijf dat hele huizen opkrikte, die vervolgens als één geheel weer ergens anders werden neergezet. Ik was er heilig van overtuigd dat het voor hem geen enkel probleem zou zijn om mij te verplaatsen. Maar hij had medelijden met me. In plaats van me ter plekke tegen de grond te slaan, waartoe hij alle recht zou hebben gehad, escorteerde hij me rustig maar resoluut richting voordeur.

Die resolute mildheid veroorzaakte bij mij een soort ervaring alsof ik buiten mijn lichaam was getreden. Nadat hij mijn elleboog van zijn ijzeren greep had verlost en me met een stevige zwieper de avond in had geslingerd, ving ik een glimp op van mezelf, maar dan van een afstandje. Het was geen leuke aanblik. Ik besepte dat als ik op de ingeslagen weg doorging, het alleen maar erger zou worden. Dan zou ik eindigen als een van die knapen die eeuwig in Butte rondhingen en alleen maar jammerden over het teloorgaan van de stad.

Dus wist ik zeker dat ik beter aan mijn stutten kon trekken.

En in mijn uiterst beperkte ervaring gingen mensen die uit Butte weg wilden altijd in militaire dienst. Hoewel ik dat nog nooit eerder had overwogen, was ik van het ene op het andere moment vastbesloten dat ook te doen. De toekomst, of het noodlot, of hoe je het ook mocht noemen, ging in de hoogste versnelling.

Vandaag de dag zouden sommige mensen mijn jeugd wellicht een tikkeltje losgeslagen noemen. Op zaterdagochtenden ging ik onmiddellijk na het ontbijt naar buiten en kwam ik pas weer naar binnen als de straatlantaarns aangingen. We vielen elkaar aan met speelgoedgeweren en deden net of we ninjakrijgers waren, waarbij we van daken sprongen en een heleboel andere onbezonnen dingen deden waarvoor ik mijn kinderen, als zij dat ook zouden doen, een pak slaag zou geven. We hebben in de bioscoop in de Butte Plaza Mall allemaal de film *Rambo* gezien. Die was behoorlijk cool. Iedereen wilde die kerel zijn die met zijn M60 alle slechteriken neermaaide. Maar voor mij was dat allemaal fantasie, niet reëler dan de steeds complexer wordende videospelletjes waarbij ook geschoten moest worden en die allemaal naar onze belangstelling dongen. Het echte leger heeft in mijn leven nooit een grote rol gespeeld. Ik zou toch nooit in militaire dienst gaan, dus dacht ik er nauwelijks over na. Ik wilde alleen maar spelen, camouflagekleding aantrekken en net doen of ik op mijn vriendjes schoot.

Zo op het eerste gezicht lijkt Butte niet bepaald een idyllisch oord om op te groeien. Het is een mijnstad die zijn hoogtijdagen heeft gehad aan het begin van de twintigste eeuw, toen elke geweerkogel die tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Europa werd verscheept van koper was gemaakt – en het overgrote deel van dat kopererts werd in Butte naar de oppervlakte gebracht. Het inwonersaantal bereikte in 1920 een maximum van 100.000, maar toen ik werd geboren was dat alweer afgenomen tot twee derde

van dat aantal. Woonwijken werden er afgewisseld met dagbouwmijnen, en de hele stad werd gebouwd op een plateau vlak naast de grootste mijn van allemaal, de Berkeley Pit, een immens grote, niet meer in gebruik zijnde dagbouwkopermijn, met een doorsnede van ruim anderhalve kilometer en ruim vijfhonderd meter diep. Tussen de tijd dat hij in 1955 openging en de sluiting ervan op 22 april 1982, de Dag van de Aarde, is er uit de diepte een miljard ton erts en afvalgesteente losgewrikt. Nadat de afwateringspompen voor het laatst werden uitgeschakeld, begon het grondwater langzaam maar zeker te stijgen, terwijl er uit de gappende wond in het aardoppervlak schadelijke dampen en zware metalen opstegen. Het water dat de mijn vulde was voldoende giftig om elke gans die dom genoeg was om in het kunstmatige meer neer te strijken binnen de kortste keren te laten creperen. Uiteindelijk werd de Berkeley Pit in het kader van Superfund tot de grootste verzamelplaats van giftige stoffen in de Verenigde Staten verklaard.

Maar ik was meer gefocust op andere zaken die in Butte te vinden waren, en dan met name de metalen ringen die drie meter boven de vloer van de sportzaal hingen, en de herten, elanden en gaffelbokken die door de woeste Rockies renden, de bergketen die aan de andere kant van de stad als een bevroren tsunami omhoog rees.

Mijn vader, de zoon van een mijnwerker, was effectenmakelaar en mijn moeder was wiskundelerares (ik heb drie keer bij haar in de klas gezeten – in groep zeven en acht, en nog een keer op de middelbare school). Mijn ouders scheidten van elkaar toen ik een jaar of zes, zeven was. Voor mij was het hebben van twee ouders die niet bij elkaar woonden een nagenoeg normale zaak. De tijd dat ze nog bij elkaar woonden kan ik me niet herinneren. Mijn vader was altijd in de buurt en als we hem nodig hadden was hij er, maar de regeling was dat ik eens in de twee weken het weekend bij hem doorbracht. Mijn medegezinsleden

en ik hadden daar geen enkel probleem mee; al onze vrienden woonden in de buurt van het huis van mijn moeder en we speelden in het weekend graag buiten: busje-trap, oorlogje, ninja, of we klommen op daken om er vervolgens weer af te springen. We speelden altijd samen, behalve als we een dak opklommen. Kris, mijn oudste zus, wenste daar niet aan mee te doen. Maar ik kon mijn zusje Kelley, die drie jaar jonger was dan ik, nog wel eens overhalen. Ze wilde dolgraag meedoen. Dus klommen we het dak op en sprongen er dan weer af. Vandaag de dag zou ik mijn zoon een draai om zijn oren geven als hij zoiets stoms zou uithalen, maar als kind sta je nooit stil bij de risico's die aan iets dergelijks verbonden zijn. Het was dolle pret. Kelley was jarenlang mijn beste vriend; ik heb haar zelfs eens een contract laten tekenen dat ze bij het *two-one-two football* op het grasveld bij de kerk mijn vaste teamgenoot zou zijn. Ze was een verdomd goede *receiver* en haar hele college-opleiding lang blonk ze uit in sport.

Mijn oudere broer Tom was tot aan zijn middelbareschooltijd een absolute klojo. Maar op een gegeven moment is er bij hem blijkbaar een schakelaar overgegaan en werd hij een grandioze kerel. Maar het kan ook zijn dat ik eindelijk eens ophield een vervelende lastpak te zijn. Maar hoe dan ook, er gebeurde iets magisch en hij werd de grappigste persoon die ik ken, terwijl hij zich ook nog eens tot een uitstekend veldloper ontwikkelde en op de middelbare school zelfs de staat Montana vertegenwoordigde. Hij heeft zichzelf gitaar leren spelen en zijn eerste bandje heette *The Fake ID's*, zo jong waren ze. Hij speelt nog steeds en heeft bij een plaatselijk radiostation een eigen ochtendprogramma.

Kris was de meest nuchtere van ons allemaal, maar mijn moeder is het daar niet mee eens. Misschien leken ze wel te veel op elkaar, en tussen die twee knetterde het dan ook regelmatig. Kris was altijd tolerant tegenover mij, ik kon altijd goed met haar pra-

ten en ze lachte buitengewoon gemakkelijk. Ze was uiterst precies, had op school altijd achten en was zachtaardig – tenminste, zolang ze me er niet van langs gaf, en dat deed ze nogal eens, tot en met mijn eerste jaar op de middelbare school toe... misschien nog wel langer.

Mijn vader en moeder onderhielden tijdens mijn jeugd een goede, coöperatieve relatie met elkaar. Mochten ze op de een of andere manier problemen met elkaar hebben gehad, dan hebben ze ervoor gezorgd dat ik en mijn zusjes en broer er niets van hebben gemerkt. Het niet bij elkaar wonen van mijn ouders heeft in feite goed voor hen uitgekapt. Mijn moeder werkte op de *junior high school*, die pal naast de high school stond, dus we gingen samen met haar naar school en 's middags weer naar huis. Ze vond het heerlijk om moeder te zijn, maar om de twee weken ging ze het weekend op stap, samen met haar gekke, grappige, pittige vriendinnen Lynn en Sue. Ik herinner me nog goed hoe die bij mijn moeder aan de keukentafel zaten, nippend van hun daiquiri en druk pratend over wat er die zaterdagavond allemaal was gebeurd. Maar dat was allemaal veel te opwindend voor mijn gevoelige junior high-oortjes. Ik zat in de kamer ernaast en ik sloop dan ook de voordeur uit omdat ik er toch niets van begreep. Mijn eerste missie.

We vonden het heerlijk om om de veertien dagen bij pa te zijn. Hij was eigenlijk een verstokte vrijgezel, maar dat beseften we toen niet. Maar we hadden het kunnen weten, omdat we op vrijdag eerst altijd naar Buttreys reden... een plaatselijke supermarkt. Daar moest eten worden ingeslagen omdat hij helemaal niets in huis had. Hij at meestal buiten de deur. Dus liepen we alle schappen af en pakten we alles wat we nodig hadden, waarbij de nadruk op junkfood lag, hoewel er uiteraard ook ingrediënten voor pa's 'beroemde ontbijt' bij moesten zitten. Zijn roereieren waren en zijn nog steeds ongelofelijk. Kaas, mayonaise, boter, basilicum, plus nog iets waar hij heel geheimzinnig over deed. Op

een keer waren we vergeten melk te kopen, dus deed hij er maar een scheut koffiemelk met amarettosmaak bij. Het weekend eindigde altijd bij opa Tom en oma Audrey. Die kookte fantastisch; alles wat je je maar voor kon stellen. En daar leerde ik ook het trucje van mijn vader: een berg van aardappelpuree met daarin een heel meer van jus!

In de loop van mijn puberteit ontwikkelden mijn pa en ik een nogal ongebruikelijke vader-zoonrelatie en werden we eigenlijk meer beste vrienden van elkaar. Het begon toen mijn moeder samen met ons van de 'heuvel' – de buurt waar al mijn vriendjes woonden – naar een plek verhuisden die dichterbij het centrum lag, niet ver bij de Berkeley Pit vandaan, waar ik verder niemand kende. Ik was op zoek naar iets wat de plaats kon innemen van al die ninjaspelletjes met mijn vriendjes, toen ik een video zag – de eerste van Michael Jordan, *Come Fly with Me*. Ik raakte er onmiddellijk door gefascineerd. De video begint ermee dat Jordan helemaal in z'n eentje in een lege sportzaal ballen in een basket knalt. In de voice-over vertelt hij: 'Ik kon er maar niet mee stoppen. Ik had elke dag het gevoel dat ik beter móést worden.' En dan volgen er natuurlijk eindeloze beelden van Air Jordan die de zwaartekracht tart en die door een stelletje verdedigers snijdt of ze nog minder stoffelijk zijn dan de atmosfeer zelf.

Ik keek er vol ontzag naar en raakte erdoor geïnspireerd. Ik was niet bepaald het grootste jongetje dat er rondliep, noch de knapste, noch de slimste of de meest atletische, maar iets in me werd getriggerd door die obsessieve energie om te blijven streven naar nóg betere prestaties. Erop terugblikkend denk ik dat ik dat altijd al heb gehad. Mijn favoriete vak op school was Engels, en mijn favoriete boek was *The Old Man and the Sea*. Ik was onder de indruk van de manier waarop Santiago, de oude visser, in een titanengevecht met de enorme vis betrokken raakte. Zijn handen raakten door de vislijn ontveld, hij heeft zo'n honger dat hij plakken rauw aas eet, hij heeft al een hele tijd niet geslapen, hij heeft

last van kramp in zijn oude bootje, maar hij gaat nog liever dood dan dat hij opgeeft. En die houding sprak me wel aan.

Het was zeer onwaarschijnlijk dat ik in Butte, Montana, ooit zo'n reusachtige marlijn aan de haak zou slaan, maar ik kon natuurlijk wel proberen net als Mike te zijn. Vlak naast mijn nieuwe huis stond een school, Greeley Elementary, en daar hadden ze aan de buitenkant een basketbalring bevestigd. Dus vroeg ik mijn moeder om een basketbal, en die kreeg ik dan ook. Vervolgens ging ik elke dag urenlang naar die school en keek ik hoeveel vrije worpen ik achter elkaar in de basket kon deponeren, oefende ik in het maken van jumpshots, en leerde ik van links en van rechts op de basket aan te lopen. Mijn vader, die toen een jaar of veertig was, had basketbal gespeeld toen hij aan de universiteit van Montana studeerde. Hij was toentertijd een verdomd goede speler. Hij ontdekte waarmee ik bezig was en zei op een gegeven moment: 'Hé, heb je zin om te spelen?'

We speelden bij een sportclub in het centrum van Butte. Ik oefende ook nog in mijn eentje bij de lagere school naast ons huis, maar daarna haalde hij me op en dan gingen we naar de club. Ik had zeven dagen in de week vier uur per dag een basketbal in mijn handen – of ik liet hem net uit mijn handen vliegen. Toen ik in het schoolteam werd opgenomen, oefende ik het hele seizoen met mijn teamgenoten, maar zodra dat afgelopen was, begon het privéseizoen van pa en mij. Na schooltijd kwam mijn vader me dan ophalen en gingen we naar de sportzaal. Daar oefenden we dan twee of drie uur; dribbelen, lay-ups oefenen, wilde geïmproviseerde spelletjes van één tegen één. Hij probeerde me alles bij te brengen wat hij ooit had geleerd, waaronder *head fakes*, afleidingsmanoeuvres met het hoofd, allerlei trucjes die hij kende om je tegenstander te slim af te zijn.

Als we uiteindelijk beiden bekaft waren, zei mijn vader: 'We gaan hier niet eerder weg voor een van ons twintig vrije worpen achter elkaar in de basket heeft gelegd.' Hij wierp me de ballen

toe – waarbij ik kwaad werd als hij ze zodanig aangooide dat ik mijn voet van de lijn moest halen – en ik bleef werpen tot ik uiteindelijk een keertje miste. Dan nam hij het van me over. De eerste keer dat we dat deden duurde het ongeveer twintig minuten voor een van ons twintig keer achter elkaar scoorde. Daarna zijn we ergens een steak gaan eten. De volgende dag zei mijn vader: ‘We mogen pas weg zodra een van ons twintig keer achter elkaar raak heeft geschoten, maar als we steak willen gaan eten moeten het er wel vijftwintig worden.’ En nadat dat gelukt was, werd het aantal punten verhoogd tot dertig, en daarna vijfendertig. Op een gegeven moment moest er vijfenzeventig keer achtereenvolgend worden gescoord om te kunnen gaan eten, en dat lukte nagenoeg altijd. Als ik me niet vergis was het record van mijn vader negentig keer raak achter elkaar. Dat van mij staat nog steeds op 105. We hebben in die tijd erg veel vrije worpen gedaan.

Toen ik twaalf was scheidde mijn vader van zijn tweede vrouw, en mijn oom Jack, zijn broer, wist hem zover te krijgen dat hij in het weekend met hem meeding om te kijken of jagen iets voor hem was, want dan had hij tenminste iets om even niet aan zijn mislukte huwelijken te hoeven denken. Uiteraard stond vanaf het begin vast dat ik met hem mee zou gaan. Met Jacks Nissan reden we de bergen in. Aanvankelijk hadden we geen idee waarmee we bezig waren. Er zijn daar enorme vlaktes waar prachtige dieren met hoge snelheid overheen stuiven – gaffelbokken zijn zo’n beetje de snelste dieren van Noord-Amerika. Kerels in pick-ups en terreinwagens rijden daar dan achteraan en nemen die dieren van alle kanten onder vuur. Als ik er vandaag de dag vanuit het perspectief van een *range*-opzichter van de Naval Special Warfare Development Group naar zou kijken, zou ik onmiddellijk zien hoe waanzinnig gevaarlijk dat is. Maar het was ongelooflijk spannend en uiteindelijk werden we er behoorlijk goed in, waarbij we te voet naar plekken trokken waar

geen auto's konden komen, een plek waarvan we wisten dat de dieren er zich aan het einde van de nacht zouden terugtrekken. Je neemt een positie in waar ze jouw geur niet kunnen opvangen en laat ze dan rustig jouw kant uit komen. Die dieren gaan ervan uit dat ze worden opgejaagd, niet dat ze ook wel eens in een hinderlaag kunnen lopen.

Het eerste dier dat ik doodde was een muildierhert, een grote bok. Ik kan me nog goed herinneren hoe we in het donker over die afschuwelijke onverharde weggetjes reden en dan zo ver we konden tegen de rand van de vallei opklommen, om daarna tegen een steile heuvel omhoog te lopen terwijl op dat moment de zon opkwam. Na ongeveer een uur bereikten we de top, terwijl de helling aan de andere kant afliep naar een kom die de kleur van hooi had. Daar hoopten we de herten tegen te komen, maar die waren er niet. We bleven er nog een tijdje rondhangen en de teleurstelling dat we niets hadden gevonden om op te schieten ebde al snel weg. De herfst liep al op z'n eind en het was best kil, maar we waren geenszins verkleumd. Hier en daar lag al wat sneeuw en ik dacht: niet slecht om bij het aanbreken van de dag samen met mijn vader boven op deze berg te zitten – het lijkt wel alsof deze verbazingwekkende plek op ons heeft liggen wachten.

Uiteindelijk kregen we trek. Terwijl we de heuvel afdaalden om te gaan lunchen kwamen op een open plek die zo'n honderd meter rechts van ons lag plotseling een hinde en een reebok uit het bos tevoorschijn. We schuifelden verder en maakten een geluid dat de bok niet herkende. Midden op de open plek bleef hij bewegingloos staan. Mijn vader liep voor me, pal in mijn schootsveld. Hij liet zich voorover op de grond vallen en zei: 'Schieten!' Ik had het geluk dat ik geen tijd had om erover na te denken. Ik wist dat ik nú in actie moest komen, anders was het dier verdwenen. De adrenaline nam het van me over. Ik schouderde mijn .300 Winchester Magnum en keek nauwelijks naar de bok

in mijn telescoopvizier en haalde toen de trekker over. Mijn vader had me verteld dat ik op zijn borst moest richten, pal achter zijn schouder. Je probeert zo'n dier in de longen te raken, zodat hij min of meer op slag dood is. Maar ik zat iets te hoog, een geluksschot. De kogel doorboorde zijn ruggengraat. Dat werkte. De bok zakte ter plekke in elkaar. We liepen er behoedzaam op af. Deze grote reebokken doen soms net of ze dood zijn. En je wilt niet dat ze plotseling opspringen en je een paar harde trappen geven. Ik stak mijn voet uit en stootte hem zachtjes aan. Het vlees van zijn lende trilde even, maar verder bleef hij onbeweeglijk liggen. Ik deed een stapje in de richting van zijn grote getakte gewei en bracht de loop van mijn geweer – hetzelfde soort geweer dat ik later als SEAL-scherpschutter zou gebruiken – naar zijn grote, in het niets starende oog. Het dier was inderdaad dood.

Het was voor mij enigszins surrealistisch. Hij zag er nog net zo uit als enkele ogenblikken geleden, toen hij nog in leven was: hij was mooi van kleur en had een indrukwekkend gewei. Maar hij was dood, en ik was degene die hem had gedood. Ik voelde iets van wroeging. Het was een prachtig dier, dat er nu door mijn toedoen niet meer was. Maar ik was ook trots. Dit was Montana. Herten waren er om geschoten te worden. Iedereen deed het. En nu maakte ik ook deel uit van die club.

In het jachtseizoen dat daarop volgde verdween elk restje wroeging. Al snel werden er op de junior high school elke maandagochtend resultaten uitgewisseld. 'Die en die heeft een reebok geschoten.' Maar de hoofdprijs was toch wel een elandstier. Het leek altijd wel of de mythische oom van deze of gene, of een miraculeus schot van iemands vader een 6-ender eland had weten neer te krijgen. (Wij tellen in het Westen van de vs anders dan elders in het land – wij tellen één kant van het gewei, niet beide. Een 6-ender stier heeft in totaal twaalf uitsteeksels.) Het is een reusachtig, razendsnel en ongrijpbaar schepsel. Ze kunnen een schofthoogte bereiken van ruim anderhalve meter en wegen bij-

na vierhonderd kilo. Niemand van ons is voldoende bekwaam om zo'n elandstier te doden. Er zijn jagers die zo'n dier zelfs nog nooit hebben gezien.

Toen ik nog voor mijn achttiende verjaardag het geluk had er een te aanschouwen en er daadwerkelijk een te schieten, voelde ik alleen maar trots.

In het najaar van 1994, het jaar waarin ik achttien werd, stelde mijn vader mij voor aan de allereerste SEAL die ik ontmoette. Hij heette Jim en vanaf het moment dat ik hem zag was ik van hem onder de indruk. Hij was minder groot dan ik dacht dat een Navy SEAL zou zijn – een opmerking die je mensen constant over SEALs hoort maken – maar je kon duidelijk zien dat hij in een uitstekende conditie verkeerde. Hij had kortgeknipt haar en de uitstraling van een militair. Wat me het eerst opviel, was zijn nadrukkelijke zelfvertrouwen. Het tweede wat ik zag was dat hij altijd zijn veiligheidsgordel vastmaakte. Hier had je een geharde Navy SEAL, iemand die nergens bang voor was, maar die er blijkbaar wel van uitging dat veiligheid voor alles ging. Hij was nog nooit eerder in Montana geweest, maar dacht blijkbaar: geweren, bergen, hoe moeilijk kan het nou zijn? Hij ging de uitdaging in typische SEAL-stijl aan – hij regelde iemand om hem ergens in het binnenland af te zetten en bracht daar dan een dag of drie door. Hij doorkruiste het gebied uitgebreid, maar kreeg niet eens een muilnierhert te zien. Ik hoorde dat later en zei hem: 'Zo moet je dat niet aanpakken. Ik weet een plek.'

Het was maar anderhalve kilometer lopen, maar de tocht ging vrij steil omhoog, terwijl het nog steeds pikdonker was. Onder normale omstandigheden zou ik wat langzamer hebben gelopen en af en toe hebben gepauzeerd om even op adem te komen. Tegen de tijd dat we de top naderden had ik het gevoel dat mijn longen bij elke ademtocht met schuurpapier onder handen waren genomen, maar ik dacht alleen maar: deze knaap is een SEAL.

Het kan onmogelijk een watje zijn. Ik moet door blijven lopen, niet pauzeren.

De hele tocht lang zat hij vlak achter me.

Uiteindelijk kwamen we boven, waar we op de elanden stuitten – een stuk of veertig, exact op de plaats waarvan ik had gezegd dat ze er zouden zijn. We hebben er niet een weten te verschalken, maar nadat we de berg weer waren afgedaald, zei Jim: ‘Als ik je zo in het donker tegen die heuvel op zie lopen, zou je eens moeten overwegen SEAL te worden.’

Ik voelde me gevleid, maar ik dacht er verder niet echt over na.

Totdat de vader van mijn ex-vriendinnetje me niet bepaald zachtzinnig de nacht in zwiepte.

De zomer na het behalen van het high school-diploma bracht ik vier dagen in de week in een kopermijn door, waar ik twaalf uur per dag steenslag op een enorme transportband schepte, waarbij het enige licht in de nagenoeg totale duisternis uit het schijnsel van de twee lampjes op mijn helm bestond. Ik dacht dat dit soort werk misschien wel geschikt was om mijn enigszins schrielle bovenlichaam wat gespierder te maken, en dat was ook zo. Maar ik had er geen rekening mee gehouden dat ik tegelijkertijd vele kubieke meters stofdeeltjes zou inademen, en dat ik me regelmatig lam schrok bij de gedachte aan al die arbeiders voor me die waren uitgegleden en op de transportband waren terechtgekomen, om vervolgens tot menselijke pulp te worden vermalen. Daarbij vergeleken was mijn baantje in de avonduren, het rondbrengen van pizza's, bijna vakantie.

Ik heb nog even overwogen om Butte te verlaten en elders een college-opleiding te volgen, hoewel elders in dit geval de Universiteit van Montana in Missoula zou zijn, via de snelweg nog geen twee uur rijden. Maar toen het erop aankwam, had ik er geen zin meer in. Of misschien had ik er de moed niet voor. Als je uit een klein stadje in Montana komt, heb je soms het gevoel dat als je je

in die grote, angstaanjagende buitenwereld waagt, de kans groot is dat je net als op die transportband verpulverd wordt. Montana Tech was het veilige alternatief. Bovendien had ik daar meer kans om in het basketbalteam te worden opgenomen. Op high school was ik een vrij goede speler, maar met mijn 1 meter 85 was ik niet lang genoeg om op college-niveau indruk te maken. Ik nam me voor om me in het oefenteam uit de naad te werken, en op die manier in het eerste te komen. En zo ging het ook. Ik had een grandioze tijd en ik had een fantastische conditie. Fysiek gezien dan. Mentaal gezien – ach, er was het meisje nog.

Nu weet ik dat het niet alleen dat was. Ik had net mijn eerste jaar college-basketbal achter de rug en voelde me uitgeput. En dat kwam niet door het spelen, maar door het concept oefenen, oefenen, school, oefenen. Als het meisje er niet geweest was zou het me misschien niet allemaal te veel zijn geworden. Ik kon haar blijkbaar maar niet uit mijn hoofd zetten, en ze woonde nog steeds in de stad – de kans bestond dat ik haar op een gegeven moment tegen het lijf zou lopen. En ik had ook geen zin om mezelf elke avond tegen te komen op een barkruk bij Maloney's, glas na glas drinkend om te vergeten. In gedachten zag ik het gat dat ik op die manier voor mezelf zou graven al voor me. Het was tijd om handelend op te treden.

Ik moest in eerste instantie aan Ben en Jim denken, twee al wat oudere kerels die ik al mijn hele leven kende. Ze waren bij de mariniers gegaan en hadden samen de basisopleiding doorlopen toen ik nog op high school zat. Als ze met verlof naar huis kwamen waren het supernova's die een en al zelfvertrouwen uitstraalden, compleet met glimmend gepoetste schoenen en een smetteloos uniform waarvan de vouwen zo scherp waren dat je er kaas mee kon snijden. Ik herinner me nog dat ik dacht: deze jongens zijn iedereen in de stad de baas.

Zo iemand wilde ik ook zijn.

Ik heb er niet eens over nagedacht dat ik dan wel eens in oor-

logssituaties terecht zou kunnen komen, laat staan dat ik daarbij gedood zou kunnen worden. In de eerste klas van high school had ik knapen gezien die na hun diploma-uitreiking in dienst waren gegaan en nu afscheid van hun leraren kwamen nemen om vervolgens naar het Midden-Oosten af te reizen om aan Desert Storm deel te nemen. Als veertienjarige wist ik niet beter dan dat die oorlog een conflict was met erg veel slachtoffers, net als Vietnam, en dat ze allemaal zouden sterven. Maar toen zag ik die oorlog op CNN... fluitje van een cent. Bovendien, toen ik met het idee speelde om ook in dienst te gaan, waren we met niemand in oorlog en er zat ook geen nieuw conflict aan te komen. Ik vond het eigenlijk wel cool om het uniform te dragen en marsliederen te zingen.

En daar kwam nog bij dat ik maar een paar jaar weg zou zijn... en als ik dan terugkwam had ik bij Maloney's in elk geval wat oorlogsverhalen te vertellen waarvan de stamgasten ongetwijfeld onder de indruk zouden zijn.

In april 1995 ben ik op een gegeven moment een rekruteringsbureau van de mariniers binnengestapt, maar de wervingsofficier was op dat moment niet aanwezig. Toen herinnerde ik me een regeltje dat ik mijn mariniersvrienden wel eens had horen zeggen: 'Het Korps Mariniers is in feite onderdeel van het ministerie van Marine. De afdeling voor mannen.' Daarom kwam ik op het idee om het rekruteringsbureau van de marine maar eens binnen te lopen. Als iemand wist waar die afwezige marinier ergens uithing, dan moest het deze marinewerver wel zijn.

Fysiek gezien was de man niet echt indrukwekkend, maar hij was wel buitengewoon schrand. Als het jaren later zou zijn geweest, had ik onmiddellijk herkend waarom: hij droeg een kaki-kleurig uniform en er zaten ankeremblemen op zijn kraag. Hij was een *chief petty officer*, met als aanspreektitel Chief, min of meer te vergelijken met sergeant-majoor. Los van wat de mensen allemaal beweren kan worden gezegd dat de Chiefs de rug-

gengraat van de Amerikaanse marine vormen. En dat doen ze op een intelligente, loyale manier en gebruikmakend van hun enorme ervaring. Maar ze kunnen zo gemeen zijn als de pest. Deze Chief moest een zeker aantal kandidaten binnenhalen, en dat is in Butte, Montana, niet gemakkelijk. En al helemaal niet als je kantoor zich pal naast dat van de mariniers bevindt.

Hij keek me eens geringschattend aan en zei: 'Waarom zou jij marinier willen worden?'

Ik antwoordde: 'Omdat mariniers de beste scherpschutters ter wereld zijn. En ik wil sniper worden, want ik jaag al mijn hele leven.' Hij knikte alleen maar en zei: 'Kijk dan maar niet verder. Bij de marine hebben we ook snipers. Daar hoef je alleen maar een Navy SEAL voor te worden.'

Ik kon niet eens zwemmen, maar ik dacht: hé, ik mag dan lichtelijk naïef zijn, maar deze vent is een professionele wervingsofficier. Waarom zou hij tegen me liegen?

En het was ook geen leugen. Niet echt. Alleen vergat hij er iets bij te zeggen. De kans dat een knaap uit een negorij als Butte ooit nog eens SEAL zou worden, was ongeveer even groot als dat deze wervingsofficier ooit nog eens tot admiraal bevorderd zou worden. Dus in nagenoeg complete onwetendheid zette ik mijn handtekening op de stippellijn. Het was een uitgestelde indiensttreding, wat inhield dat ik nog een half jaar de tijd had voor mijn basisopleiding zou beginnen.

En dat was een goede zaak. Ik kon mijn hoofd boven water houden, maar ik kon niet zwemmen. Ik had nog nooit optrek-oefeningen gedaan. Volgens een brochure die heel attent bij de rekruteringspapieren was gevoegd, moest je minimaal acht pull-ups kunnen doen om voor een SEAL-selectie in aanmerking te komen. Maar daarvóór moest je eerst vijfhonderd meter zwemmen en tweeënveertig push-ups en vijftig sit-ups doen. En daarna moest je nog een stuk hardlopen.

Ik besloot ter plekke mijn baan bij de kopermijn op te zeg-

gen en me helemaal te wijden aan het bereiken van een zodanige conditie dat ik aan de SEAL-selectie kon deelnemen.

Ik had maandenlang die steenslag staan scheppen en was daardoor een stuk sterker geworden. Hoe moeilijk konden die oefeningen nou zijn? Enthousiast en vol vertrouwen in eigen kunnen holde ik naar een park in de buurt van het huis van mijn moeder, waar nog een oude verroeste stang stond waaraan je je kon optrekken, om te zien tot hoeveel pull-ups ik nog in staat was na de acht die je er minimaal moest doen. Het kostte me geen enkele moeite om vanaf de enigszins uitgesleten aarde onder de installatie omhoog te springen, vol vertrouwen de stang vast te grijpen en me op te trekken. Eén!

De zwaartekracht zorgde ervoor dat mijn armen met een ruk hun volle lengte kregen. Ik had al mijn wilskracht nodig om te voorkomen dat ik mijn greep op de stang zou verliezen. Mijn hersenen seinden als een gek naar mijn biceps dat ze in actie moesten komen en dat ze me weer omhoog moesten trekken. Mijn biceps reageerde met: je kunt me wat.

In mijn hoofd vormden zich de woorden zo ongelooflijk duidelijk dat ik ze misschien wel hardop heb uitgesproken. ‘O mijn God, dit is moeilijk. Ik zal in het doen van pull-ups toch echt beter moeten worden!’

Maar mijn optimisme werd niet helemaal verpletterd. Nóg niet. Vervolgens ging ik naar het zwembad waarover het college beschikte. Ik was nog steeds in het bezit van mijn studentenkaart. Ik koos ervoor te beginnen met een snelle duizend meter, dat wil zeggen, veertig keer de lengte van het zwembad oftewel veertig baantjes. Tegen het einde van het tweede baantje deden mijn armen pijn en had ik het gevoel dat mijn benen elk moment in een kramp konden schieten. Ik kon mezelf nauwelijks uit het bad hijsen.

Oké, ik was een hopeloos geval. Maar ik was nog niet verslagen. Elke dag was ik druk bezig om mijn conditie te verbeteren.

Op een dag had ik het geluk in het zwembad tegen een vriend van high school aan te lopen die op het punt stond naar Notre Dame af te reizen om daar vier jaar lang van de zwemploeg deel uit te maken. Toen hij me door het water zag ploeteren, zei hij: ‘Wat doe jij hier?’

‘Ik heb net voor de marine getekend,’ antwoordde ik. ‘Ik ga naar de SEAL-opleiding. En je weet dat ze daar elke dag kilometers zwemmen.’

Hij keek me aan en schudde zijn hoofd. ‘Man, je hebt geen idee waar je aan begint. Je hebt duizend procent kans dat je de eindstreep niet haalt. Ga terug het bad in.’

Hij liet me de basistechnieken van het zwemmen zien en ik deed mijn uiterste best om ze me eigen te maken. Mijn stiefvader fabriceerde in de kelder van het huis van mijn moeder een pull-upstang. Ik ging vervolgens naar beneden, zette de Guns N’ Roses-albums *Use Your Illusion I* en *II* op, draaide het volume op ‘vloeibaar’ en deed de ene pull-up na de andere.

Pas later besepte ik hoe toepasselijk die titel is, maar om mezelf te motiveren had ik wel degelijk de illusie dat ik ooit SEAL zou worden. Ik begon iets belangrijks te beseffen: als je beter wilt worden in het uitvoeren van pull-ups, doe dan meer pull-ups. Dat is het. En dat heb ik dan ook gedaan.

Eén ding dat ik mee had was het feit dat ik altijd al een goede hardloper was geweest. Ik had een speciale route die ik dan nam – vanaf het huis van mijn moeder een recht stuk door de straat, langs het huis van mijn beste vriend en langs het huis van mijn neef, tot aan het verkeerslicht dat zich precies een mijl (1609 meter) van het beginpunt bevond. Ik wilde over die afstand in geen geval langer dan zes minuten doen. Bij het verkeerslicht rustte ik dan een halve minuut uit, en dan rende ik weer terug.

Elke ochtend, zeven dagen per week, stond ik voor dag en dauw op en ging ik naar het zwembad om daar een paar uur te trainen, ging ik naar huis terug om daar wat te ontspannen en

te ontbijten, waarna ik mijn pull-ups ging doen, om ten slotte te gaan hardlopen. Zes maanden lang was dat mijn dagbesteding. En 's avonds bracht ik pizza's rond.

Ik had er best lol in. En ik werd ondertussen een stuk sterker.

Op zondag 28 januari 1996 stapte ik het militaire aanmeldingscentrum in Butte binnen om daar officieel in dienst te treden. Er was alleen een Probleem.

Het was al een tijdje geleden dat ik mijn officiële aanvraagformulier had ondertekend, en ik was in alle drukte van dat papierwerk helemaal vergeten dat ik ervoor gekozen had om de Amerikaanse marine te vertellen dat ik wel eens met marihuana had geëxperimenteerd. Ik heb dat spul maar een paar keer geprobeerd en eerlijk gezegd vond ik het niet eens lekker, maar man, ze hebben me wel het gevoel gegeven dat ik een zondaar was die hoognodig eens diep door het stof moest. Als de 'ik' van vandaag de 'mij' van negentien jaar geleden een advies zou mogen geven, zou ik zeggen: 'Rustig, jongen. Het is nu ongeveer een jaar geleden dat je het spul hebt geprobeerd; met jou is niets mis. Zeg ze helemaal niets. Dat scheelt ons allemaal een hoop tijd en onzin. Pies in het bekertje, onderteken die verdomde formulieren, en ga verder met dit avontuur.'

Maar die goede raad was me nooit gegeven, dus had ik een lang en pijnlijk gesprek met een man die 'de *commander*' werd genoemd, waarbij ik hem moest beloven dat ik nog liever mijn lever zou uitsnijden en dat ding rauw zou opeten, voor ik die duivelse wiet nog eens tot me zou nemen. Ik ben er heilig van overtuigd dat hij wel iets beter te doen had dan met een achttienjarige branieschopper uit Butte te praten. Zoals een korte pauze nemen om dan zelf een joint op te steken. Hoe dan ook, we kwamen beiden de dag door en ik kreeg toestemming om toe te treden tot de marine waartoe ook deze man behoorde.

Ik heb nog een foto waarop ik de eed afleg en plechtig beloof

deze natie tegen alle vijanden te beschermen, zowel in het buitenland als binnen de eigen grenzen. Ik droeg een rood T-shirt, heel chic voor zo'n officiële gelegenheid.

Om de een of andere reden had de marine in de buurt van het aanmeldingscentrum een hotelkamer voor me gereserveerd. De volgende dag zou ik dan naar het vliegveld worden gebracht. Het zou best kunnen dat ze me in het oog wilden houden om er zeker van te zijn dat ik me niet bedacht. Het was trouwens de eerste keer van mijn leven dat ik van een hotelkamer gebruikmaakte. Maar toen ik op dat kleine, deprimerende kamertje zat, nadat ik eerst mijn plunjezak op het bed had geslingerd, dacht ik plotse-ling: waarom zou ik mijn laatste avond in de stad hier blijven zitten als ik ook naar mijn moeder kan?

Dus die avond keek ik, samen met mijn familie en mijn beste vriend, hoe de Steelers in de Superbowl xxx van de Cowboys verloren. De volgende morgen kwam het hele stel naar Bert Mooney Airport, het vliegveld van Butte, om me uit te zwaaien. Tot mijn grote opluchting zag ik dat er met hetzelfde vliegtuig nog een rekrut zou reizen, een knaap die Tracy Longmire heette. Hij had football gespeeld bij hetzelfde college waar ik in het basketbalteam had gezeten, en hij was dan ook een van die rotzakken die zowel kon aanvallen als verdedigen. Daar zag hij ook naar uit: groot en boosaardig, met een kaalgeschoren hoofd en doordringende ogen. Maar hij was allesbehalve boosaardig. Vanaf het allereerste moment dat ik hem zag was hij een kalme, geruststellende persoonlijkheid. Hoewel hij maar twee jaar ouder was dan ik, leek hij wel een verstandig ouder iemand, bescheiden op momenten dat hij met zijn zelfverzekerdheid de baas over een naïeve jongen als ik had kunnen spelen, en scheutig met goede raad. Het leek wel of hij alles al een keertje had meegemaakt, en ik was reuze blij dat hij in de buurt was. Terwijl we samen naar het vliegtuig liepen keek ik nog even achterom naar mijn familie. Niemand zei iets, ze keken me alleen maar na. Uiteindelijk zag ik

mijn broer Tom, die zijn hoofd uitstak en riep: ‘Veel geluk, Rob!!’ Dat zal ik nooit vergeten. Hij dacht: veel geluk bij het verlaten van dit stadje en bij het in je eentje de wereld in trekken.

Niemand van ons had zich kunnen voorstellen, kunnen dromen, of zelfs kunnen hallucineren dat ik vijftien jaar later oog in oog zou staan met een gek, de meest gezochte man ter wereld, op de tweede etage van een ultrageheime compound in een land waarvan ik nog nooit had gehoord, met als gevolg dat de bevolking van D.C. en New York City juichend de straat op ging.

Veel geluk, Rob. Inderdaad. Veel geluk.